

Uitvoeringsprogramma

CIRCULAIR OPDRACHTGEVERSCHAP EN CIRCULAIRE INKOOP GWW
REGIO ARNHEM - NIJMEGEN

VERANTWOORDING

Titel	Uitvoeringsprogramma Circulair Opdrachtgeverschap en Circulaire Inkoop GWW Regio Arnhem-Nijmegen
Opgesteld vanuit de Stuurgroep	Peter van Riswijk namens Provincie Gelderland; Nils Busser namens gemeente Arnhem; Geert Hendriks namens gemeente Nijmegen; Lars Grims namens gemeente Zevenaar.
Met medewerking van	Ellen Stoppels en Sanne de Groot, Tauw; Reinier Tromme, CROW.
Aantal pagina's	13
Datum	10 september 2020

Contents

1. Samenvatting	3
Actielijst.....	3
2. Aanleiding en doelen	5
Totstandkoming	5
Doelen en beoogd resultaat	5
Looptijd van het Uitvoeringsprogramma.....	6
3. Activiteiten.....	7
3.1 Opzetten gezamenlijke monitoringssystematiek	7
3.2 Nulmeting	8
3.3 Meten en monitoren	8
3.4 Ondersteund Circulair Werken	9
3.5 Kennisevenementen Circulaire Economie	10
3.6 Regionaal trainingsprogramma	10
3.7 Gezamenlijke aanpak circulair inkopen	11
3.8 Proeftuin: innovatieve circulaire materialen	11
3.9 Projecten	12
4. Benodigde investering	13

1. Samenvatting

In dit Uitvoeringsprogramma zijn de activiteiten beschreven die bijdragen aan het opschalen en versnellen van een circulaire economie voor de regio Arnhem – Nijmegen. Daarmee geeft het Uitvoeringsprogramma een concrete invulling aan de beschreven doelen uit de regionale ambitieverklaring ‘Circulair Opdrachtgeverschap en Circulair inkopen in de GWW’. Er wordt een pad uitgezet om te komen tot het gezamenlijk realiseren van deze ambities. Duurzaamheid wordt door middel van dit programma ‘business as usual’ voor de betrokken organisaties.

Centraal in het Uitvoeringsprogramma staan de vier transitielijnen van aanpak ‘Duurzaam GWW’:

- I. van kosten naar waarde - duurzaamheid is geen kostenpost, maar toevoeging van waarde aan een project en de omgeving;
- II. van re-actief naar pro-actief – duurzaam is ‘business as usual’, medewerkers hebben een pro-actieve houding om duurzaamheid in GWW-projecten te brengen;
- III. van uniek naar uniform – met de aanpak Duurzaam GWW wordt ingezet op het verankeren van duurzaamheid in de bedrijfsprocessen vanuit uniforme en systematische processtappen;
- IV. van alleen naar samen – samenwerking tussen opdrachtgever en opdrachtnemer in het verduurzamen van GWW-projecten, zij worden tijdig en intensief betrokken. Uitwisselen van kennis binnen projecten, project-overstijgend en binnen de keten.

Het Uitvoeringsprogramma wordt in het vervolg op de regionale ambitieverklaring voor instemming en borging voorgelegd aan de betrokken partijen, 18 gemeenten en provincie, In het programma wordt ook actief ingezet op het betrekken van marktpartijen (met name lokaal MKB), kennisinstituten en verdere externe expertise om de circulaire en duurzame transitie te kunnen versnellen.

Actielijst

In het uitvoeringsprogramma zijn negen activiteiten beschreven die onderverdeeld zijn in drie verschillende sporen:

1. **Kennis delen:** Het actief delen en vergroten van (regionaal) beschikbare kennis en expertise.
2. **Circulair Opdrachtgeverschap:** Circulaire principes meenemen in uitvragen om de markt te stimuleren. Een eenduidige gezamenlijke aanpak benutten.
3. **Mate van Circulariteit:** De toepassing van (circulaire) producten en materialen vastleggen en faciliteren van ontwikkelingen die leiden tot een afvalloze en circulaire regio.

3.1 Opzetten monitoringssystematiek

- De mate van meenemen van circulariteit per deelnemende organisatie inzichtelijk
- Uitwerking van mogelijkheden om circulariteit in projecten meer aan te pakken
- Inventarisatie, organisatie en implementatie monitoringssystematiek
- Mogelijkheden voor een regionale materialenbank inzichtelijk
- Verkennende marktbijsamenkomst met lokaal MKB

Transitielijnen: III. En IV.

3.2 Nulmeting

- Format nulmeting
- Nulmeting regionale circulariteit
- Gekwantificeerde kwalitatieve doelen

Transitielijnen I. en II.

3.3 Meten en monitoren

- Regionaal inzicht en sturing op gekwantificeerde doelen

Transitielijnen I. en II.

3.4 Ondersteund circulair werken

- Behoeftte aan kennis en expertise van organisaties inzichtelijk
- Lokale (interne) kennis en expertise op gebied van circulariteit inzichtelijk
- Platform waar organisaties kennis en expertise kunnen uitwisselen

Transitielijnen III. en IV.

3.5 Kennisevenementen

- Diverse evenementen en bijeenkomsten

Transitielijnen III. en IV.

3.6 Regionaal Trainingsprogramma

- Regionaal trainingsprogramma ontwikkeld en in uitvoering

Transitielijnen III. en IV.

3.7 Gezamenlijke Aanpak Circulair Inkopen

- Regionale inkoopstrategie ontwikkeld in co-creatie met lokaal MKB

Transitielijnen: III. En IV.

3.8 Proeftuin: innovatieve materialen

- Kaders proeftuinen bepaald
- Gewenste innovaties bepaald
- Samenwerking met kennisinstellingen ontwikkeld.

Transitielijnen I. en II.

3.9 Projecten

- Vijf projecten met enthousiaste projectleiders geselecteerd
- Aanbestedingsprocedure uitgevoerd

Transitielijnen: III. En IV.

Tenslotte is in hoofdstuk 4 een begroting gegeven per activiteit voor de komende 2 jaar.

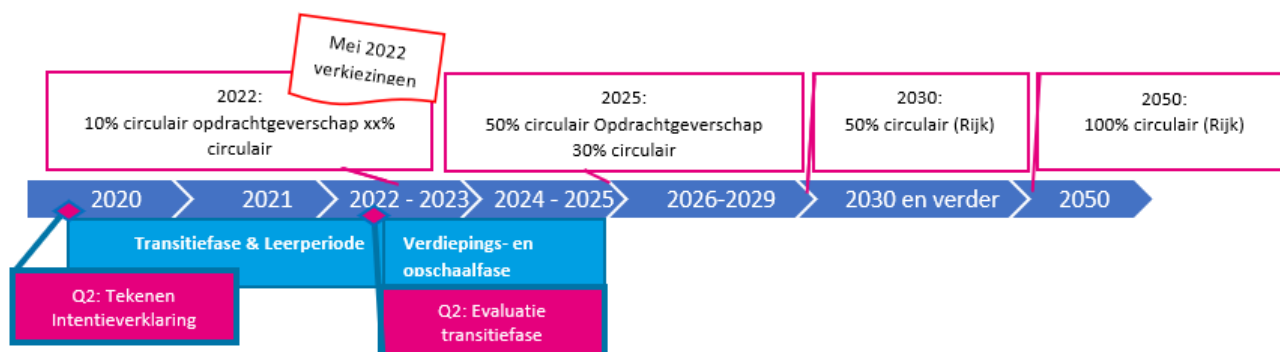
2. Aanleiding en doelen

Totstandkoming

Het Uitvoeringsprogramma vormt een concrete invulling van de ambitieverklaring van de regio Arnhem – Nijmegen, met als overkoepelend doel het gezamenlijk realiseren van Circulair Opdrachtgeverschap en Circulair inkopen in de GWW. Met de gezamenlijke inkoopkracht van deze regionale samenwerking kunnen we de markt veranderen en de circulaire economie in onze regio stimuleren. Hiervoor is op <<datum>> door de provincie Gelderland en alle gemeenten in de regio de intentieverklaring ondertekend. Hiermee onderschrijft de regio haar bijdrage aan de nationale doelstellingen op het gebied van verduurzaming en circulaire economie. Er wordt gewerkt volgens de vier transitielijnen die in de aanpak Duurzaam GWW zijn beschreven:

- I. van kosten naar waarde - duurzaamheid is geen kostenpost, maar toevoeging van waarde aan een project en de omgeving;
- II. van re-actief naar pro-actief – duurzaam is ‘business as usual’, medewerkers hebben een pro-actieve houding om duurzaamheid in GWW-projecten te brengen;
- III. van uniek naar uniform – met de aanpak Duurzaam GWW wordt ingezet op het verankeren van duurzaamheid in de bedrijfsprocessen vanuit uniforme en systematische processtappen;
- IV. van alleen naar samen – samenwerking tussen opdrachtgever en opdrachtnemer in het verduurzamen van GWW-projecten, zij worden tijdig en intensief betrokken. Uitwisselen van kennis binnen projecten, project-overstijgend en binnen de keten.

Het Uitvoeringsprogramma maakt de versnelling van de regionale bijdrage voor de komende 5 jaar concreet. Het programma dient om deelnemende gemeenten te faciliteren, afspraken gestructureerd vast te leggen, een gezamenlijke

Figuur 1: Tijdslijn doelen en doorlooptijd Uitvoeringsprogramma

aanpak te borgen en de resultaten hiervan inzichtelijk te maken.

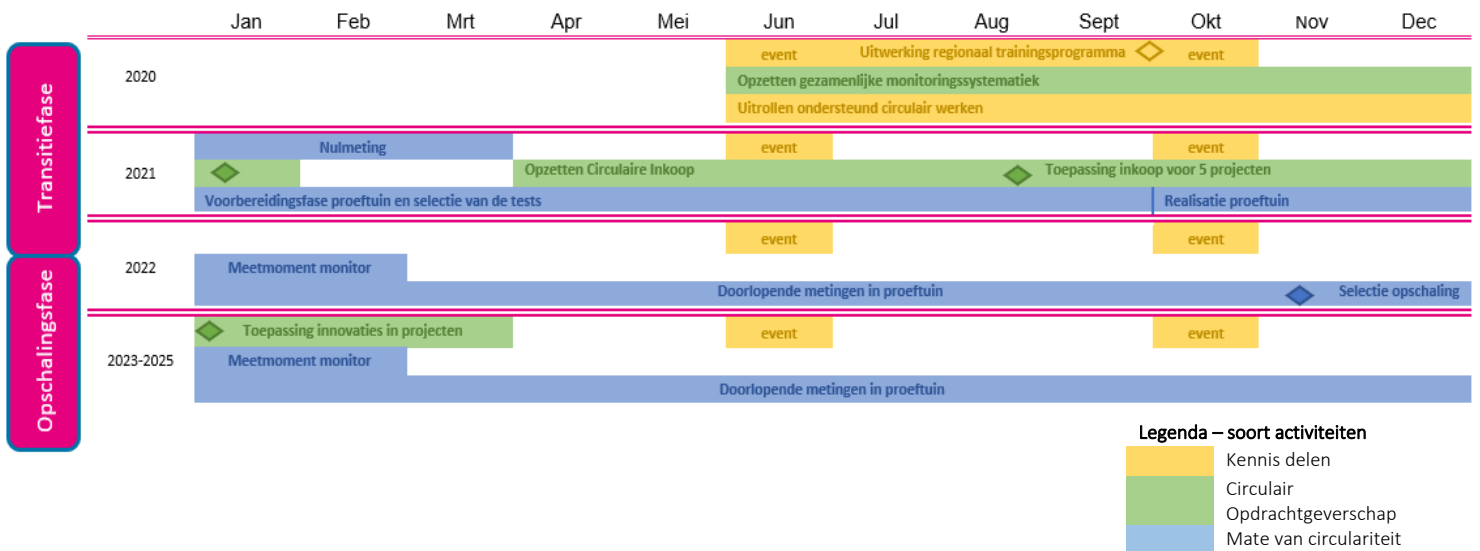
Doelen en beoogd resultaat

Met het Uitvoeringsprogramma wil de regio haar huidige initiatieven op het gebied van circulariteit versnellen en opschalen. De gemeenten en provincie kunnen van elkaar leren en hun krachten bundelen. Er zal worden gestuurd op drie overkoepelende sporen, waaronder 9 beschreven activiteiten vallen:

- a) Kennis delen;
- b) Circulair Opdrachtgeverschap;
- c) Mate van Circulariteit.

Looptijd van het Uitvoeringsprogramma

Het Uitvoeringsprogramma heeft een doorlooptijd van 5 jaar om te borgen dat er voldoende tijd is voor het uitrollen van de activiteiten die nodig zijn om een circulaire economie te realiseren. De eerste twee jaar kenmerken zich als transitiefase. De regio is lerende en activiteiten zijn in ontwikkeling. Het betreft een proces van *'learning by doing'*. Na de evaluatie van de transitiefase (zomer 2022) zal het Uitvoeringsprogramma met name gericht zijn op het verdiepen van de regionale kennis en het opschalen van toepassingen. Activiteiten van het Uitvoeringsprogramma worden steeds meer *'business as usual'* voor de regio. Door te meten en monitoren op de impact van het programma kan tussentijds worden bijgestuurd.

Activiteiten dienen om kennis en ervaringen op te doen die uiteindelijk leiden tot een opschaalbaar circulair opdrachtgeverschap en versterkt circulair ondernemerschap in de regio. In hoofdstuk 3 zijn alle activiteiten weergegeven waarop wordt ingezet met een actieve en aansturende rol vanuit het Uitvoeringsprogramma. Uiteraard kan tijdens het Uitvoeringsprogramma worden bijgestuurd in de activiteiten, ook als deze *'business as usual'* zijn. Bijvoorbeeld naar aanleiding van de evaluatie aan het eind van de transitiefase of omdat uit de monitoring van de effecten blijkt dat er meer inzet nodig is om de juiste versnelling te realiseren.

3. Activiteiten

3.1 Opzetten gezamenlijke monitoringssystematiek

Weten waar je heen wilt en hoe je daarop gaat sturen.

Spoor: Circulair Opdrachtgeverschap

Transitielijnen: III. Van Uniek naar Uniform, IV. van Alleen naar Samen

Aanleiding - Het als gemeenten en provincie stimuleren en initiëren van een circulaire economie in de regio Arnhem – Nijmegen vraagt om schaalgrootte, draagvlak in de organisaties en een systeemgerichte aanpak.

Doel: Circulaire principes meenemen in uitvragen om de markt te stimuleren. Een eenduidige gezamenlijke aanpak benutten.

Wat:

De bepaling van de monitoringssystematiek is een stap voor het weten waar je bent, daarom zijn een aantal aandachtspunten te benoemen:

- Een kwalitatieve verkenning van de mate van circulariteit in elk van de aangesloten gemeenten wordt als basis voor de opzet genomen;
- Ten aanzien van de kwantificering van kwalitatieve doelen moet de regio het wiel niet opnieuw uitvinden: landelijk beschikbare en/of al door aangesloten gemeenten benutte meetmethoden zullen bij elkaar worden gebracht;
- De monitoring moet functioneel, pragmatisch en toegankelijk zijn, handvaten voor de benutting worden vanuit het Uitvoeringsprogramma uitgewerkt;
- Deze activiteit is sterk verbonden met de activiteit ‘Nulmeting’, de opzet van de monitoring bepaalt hoe de nulmeting wordt vormgegeven, maar ook, de uitkomsten van de nulmeting bepalen op welk vlak versnelling mogelijk en waardevol/noodzakelijk is.

Waarom:

De opzet van de monitoringssystematiek vormt de basis van het Uitvoeringsprogramma: de ambities en doelstellingen worden meetbaar gemaakt en afgezet tegen de huidige stand van zaken (de referentie vanuit de nulmeting).

Het gezamenlijke doel wordt inzichtelijk, concreet en meetbaar gemaakt. Daarmee wordt de bijdrage van de regio aan de transitie naar een circulaire economie aantoonbaar.

Hoe:

Vanuit het Uitvoeringsprogramma moet de monitoring voor elk van de aangesloten gemeenten haalbaar en toegankelijk zijn. Een belangrijke taak is dus het faciliteren van de betrokken gemeenten door de monitoring functioneel, pragmatisch en toegankelijk te maken en hier handvaten voor te bieden. Ten aanzien van de kwantificering zal (zoveel als mogelijk) gebruik worden gemaakt van meetmethoden en instrumenten die al beschikbaar zijn. Hiermee is de aanpak niet enkel nuttig voor de regio, maar kan ook een mate van uniformiteit vanuit de landelijke aanpak en initiatieven worden herkend, bijvoorbeeld door aan te sluiten op de methoden die vanuit CB23 worden ontwikkeld.

Acties	Wanneer	Wie is verantwoordelijk:
<ul style="list-style-type: none"> • Overzicht van <i>mate van meenemen circulariteit</i> van elk van de aangesloten gemeenten; • Lijst opstellen van beschrijvingen van mogelijkheden om projecten meer circulair aan te pakken; • Inventarisatie beschikbare monitoringssystematieken: zowel landelijk als al benut in de regio; • Bepalen en inrichten en organiseren van een monitoringssystematiek; • Onderzoek naar mogelijkheden voor een regionale materialenbank ; • Organiseren van verkennende markt bijeenkomst met lokaal MKB. 	<p>Q3-4 2020. Voorafgaand//parallel aan de nulmeting.</p>	<p>gemeente Zevenaar</p> <p>Wie voert het uit: Ntb</p>

3.2 Nulmeting

Bepalen van de referentie, weten waar je staat. Kwalitatief & Kwantitatief.

Spoor: Mate van Circulariteit

Transitielijnen: I. van Kosten naar Waarde, III. van Uniek naar Uniform.

Aanleiding: Inzicht in de impact van het programma op het hoger gelegen doel, het realiseren van een duurzame en circulaire economie in de regio, is nodig.

Doel: De toepassing van (circulaire) producten en materialen vastleggen en faciliteren van ontwikkelingen die leiden tot een afvalloze en circulaire regio.

Wat:

De nulmeting betreft de verkenning van de mate van huidige circulariteit in projecten per aangesloten gemeente. Het resultaat wordt als referentiewaarde gebruikt voor verdere monitoring. Het opzetten van de monitoringssystematiek en de nulmeting zijn onderling sterk verbonden.

De nulmeting is het vertrekpunt voor de impact die in het Uitvoeringsprogramma behaald wordt. Het biedt inzicht in de volgende aspecten:

- Hoe circulair de regio momenteel is en hoeveel er moet gebeuren om bij te dragen aan de Rijksbrede doelstellingen;
- Waar de meeste winst te behalen is, wat benut kan worden in de gezamenlijke aanpak circulair inkopen en welke versnelling realistisch haalbaar is;
- De selectie van assets die geschikt zijn om op te focussen vanuit de materiaalstromen, en;
- Inzicht in mogelijk te koppelen (GWW-) projecten op basis van productcategorieën.

Waarom:

De nulmeting vormt de referentie voor de verdere ontwikkeling naar een circulaire economie in de regio.

Hoe:

De kwantitatieve nulmeting wordt uitgevoerd op basis van de vastgestelde meetmethode uit de gezamenlijke monitoringssystematiek. De potentie wordt in kaart gebracht, waarmee realistische doelen kunnen worden gesteld.

Acties:	Wanneer	Wie is verantwoordelijk:
<ul style="list-style-type: none"> • Format nulmeting uitwerken die gemakkelijk te vullen is voor aangesloten gemeenten. • Interview / enquête ten behoeve van de kwantitatieve verkenning van circulariteit in organisaties; • Kwantitatieve nulmeting uitzetten & activeren gemeenten; • Samenbrengen uitkomsten (terugkoppeling naar opzet monitoring); • Kwantificeren van kwalitatieve doelen • Koppelen van kwalitatieve doelen aan kwantitatieve meetinstrumenten; 	<p>Q1 2021. Vanuit de monitoringssystematiek, voorafgaand aan de gezamenlijke aanpak.</p>	<p>gemeente Zevenaar</p> <p>Wie voert het uit: N.t.b.</p>

3.3 Meten en monitoren

Inzicht hebben in gerealiseerde en te realiseren impact en ontwikkeling.

Spoor: Mate van Circulariteit

Transitielijnen: I. van Kosten naar Waarde, II. van Re-actief naar Pro-actief

Aanleiding: Inzicht in de impact van het programma, het realiseren van een duurzame en circulaire economie in de regio.

Doel - De toepassing van (circulaire) producten en materialen vastleggen en faciliteren van ontwikkelingen die leiden tot een afvalloze en circulaire regio.

Wat:

Gekwantificeerde doelen van de impact worden afgezet tegen de referentiesituatie (nulmeting).

Het meten en monitoren wordt gedaan op basis van de in de startfase van het Uitvoeringsprogramma opgezette monitoringssystematiek. Voor het monitoren worden meetmomenten vastgesteld (zowel op projectniveau als overkoepelend op vaste momenten).

Waarom:

De metingen zijn te koppelen aan (tussentijdse) evaluaties. Met deze informatie kan worden gezien of men op de goede weg is, welke lessen te benutten zijn en of versnelling nodig is.

Hoe:

Meetmomenten op programmaniveau worden in ieder geval jaarlijks ingepland, in Q1 van elk jaar. Daarnaast wordt het meten en monitoren meegenomen in de evaluaties van projecten.

Acties:	Wanneer	Wie is verantwoordelijk:
<ul style="list-style-type: none"> • Format voor de evaluatie / monitoring uitwerken als handvat/facilitering van betrokken gemeenten; • Verantwoordelijke aanwijzen voor het verzamelen van meetinformatie bij betrokken organisaties; • Regionaal organiseren van monitoringsgegevens; • Stuurgroep evalueert en stuurt doelen bij waar nodig; • Delen van behaalde resultaten en vieren van “feestjes”. 	Start Q1 2022. Daarna ieder jaar op programmaniveau (Q1)	Wie is verantwoordelijk: gemeente Zevenaar Wie voert het uit: Ntb

3.4 Ondersteund Circulair Werken

Medewerkers actief en praktisch betrekken in een duurzame en circulaire aanpak.

Spoor: Kennis delen en vergroten

Transitielijnen: II. van Re-actief naar Pro-actief, IV. van Alleen naar Samen

Aanleiding: Meer kennis over circulaire principes en uitgangspunten zorgt dat kansen eerder worden herkend en benut in de aangesloten gemeenten. Dit draagt bij aan een verhoging van circulariteit in de regio.

Doel: Het actief delen en vergroten van (regionaal) beschikbare kennis en expertise op gebied van circulariteit om zo medewerkers uit hun comfortzone te krijgen en de regionale samenwerking te optimaliseren.

Wat:

Medewerkers doen direct concreet toepasbare kennis op waarmee circulaire principes en de Duurzaam GWW principes in de praktijk (beter) kan worden toegepast. Medewerkers uit de regio met meer ervaring kunnen assisteren bij gemeenten waar de circulaire aanpak nog nieuwer is.

Waarom:

De genoemde activiteit draagt niet enkel bij aan het verhogen van het kennisniveau maar ook aan het versterken van de onderlinge interactie in de samenwerking.

Hoe:

Met behulp van de enquête van de Nulmeting wordt ook de behoefte naar kennis en ondersteuning bij de aangesloten gemeente gepolst. Op basis van de enquête resultaten wordt voor deze activiteit gericht (regionale) kennis en expertise georganiseerd om invulling te geven aan de aangegeven behoefte. In de enquête wordt ook een uitvraag gedaan over welke kennis en expertise aangesloten gemeente bezitten en/of er ruimte is om ondersteuning te bieden bij anderen. Het inrichten van een regionaal online platform waar medewerkers van de aangesloten gemeente elkaar met vraag en antwoord kunnen vinden, draagt bij aan het uitwisselen van kennis en expertise.

Acties:	Wanneer	Wie is verantwoordelijk:
<ul style="list-style-type: none"> • Inventariseren waar de behoefte aan ondersteuning en kennis ligt middels de enquête van de Nulmeting; 	Q3-4 2020. Bij start van het programma wordt dit uitgerold.	Wie is verantwoordelijk: gemeente Nijmegen Wie voert het uit: N.t.b.

- Inventariseren welke aangesloten gemeenten al kennis in huis hebben en/of er ruimte is onderling te ondersteunen (of welke partijen hiervoor kunnen worden ingezet);
- Faciliteren dat medewerkers elkaar weten te vinden en dat kennis uitgewisseld wordt.

3.5 Kennisevenementen Circulaire Economie

Laagdrempelig contact in de regio en inspireren van betrokkenen.

Spoor: Kennis delen en vergroten

Transitielijnen: II. van Re-actief naar Pro-actief, IV. van Alleen naar Samen

Aanleiding: Meer kennis over circulaire principes en uitgangspunten zorgt dat kansen eerder worden herkend en benut in de aangesloten gemeenten. Dit draagt bij aan een verhoging van circulariteit in de regio.

Doel: Het actief delen en vergroten van (regionaal) beschikbare kennis en expertise op gebied van circulariteit om zo medewerkers uit hun comfortzone te krijgen en de regionale samenwerking te optimaliseren.

Wat:

Evenementen/bijeenkomsten gericht op het delen van inspirerende en breder toepasbare voorbeelden, om zo van elkaar te leren en in de regio laagdrempeliger contact te stimuleren.

Waarom:

De genoemde activiteit draagt niet enkel bij aan het verhogen van het kennisniveau maar ook aan het versterken van de onderlinge interactie in de samenwerking.

Hoe:

Bij het organiseren van evenementen/bijeenkomsten valt te denken aan een casus, maar ook aan een duidelijk interactieve opzet en directe toepassing van circulaire principes op regionale praktijkvoorbeelden.

Acties	Wanneer	Wie is verantwoordelijk:
<ul style="list-style-type: none"> • Uitwerken opzet van een evenement(en)/bijeenkomst(en); • Plannen datum/ data en opzetten van organisatie team; • Deelnemers, zowel voor actieve bijdrage als genodigd, bepalen; 	Halfjaarlijks in Q2 en Q4	gemeente Nijmegen
		Wie voert het uit: N.t.b.

3.6 Regionaal trainingsprogramma

Basiskennis van circulair werken is beschikbaar voor alle betrokken gemeentes.

Spoor: Kennis delen en vergroten

Transitielijnen: II. van Re-actief naar Pro-actief, IV. van Alleen naar Samen

Aanleiding: Meer kennis over circulaire principes en uitgangspunten zorgt dat kansen eerder worden herkend en benut in de aangesloten gemeenten. Dit draagt bij aan een verhoging van circulariteit in de regio.

Doel: Het actief delen en vergroten van (regionaal) beschikbare kennis en expertise op gebied van circulariteit om zo medewerkers uit hun comfortzone te krijgen en de regionale samenwerking te optimaliseren.

Wat:

De trainingen zijn pragmatisch ingestoken en makkelijk te volgen:

De trainingen moeten voldoen aan de kennisbehoefte en aan het kennisniveau van de aangesloten gemeenten. Voorbeelden van onderwerpen die aan bod kunnen komen; ‘de kunst van het durven loslaten’, ‘ketendenken’ en ‘van bezit naar gebruik’.

Waarom:

De genoemde activiteit draagt niet enkel bij aan het verhogen van het kennisniveau maar ook aan het versterken van de onderlinge interactie in de samenwerking.

Hoe:

De enquête en de resultaten van de Nulmeting worden gebruikt om de kennisbehoefte en het –niveau op te halen. Op basis hiervan zetten we in op inzichtelijk maken en ontsluiten van huidige lokale kennis en expertise tussen de verschillende organisaties.

Acties:	Wanneer	Wie is verantwoordelijk:
<ul style="list-style-type: none"> • Benutten uitkomsten enquête en de resultaten uit de Nulmeting om invalshoek van trainingen te bepalen; • Opzetten en uitvoeren van de training(en); • Inzichtelijk maken en ontsluiten van huidige lokale kennis en expertise. 	Kalender gereed in Q4 2020.	gemeente Nijmegen
		Wie voert het uit: N.t.b.

3.7 Gezamenlijke aanpak circulair inkopen

Uniforme aanpak om circulariteit in de (regionale) markt te stimuleren.

Spoor: Circulair Opdrachtgeverschap

Transitielijnen: II. van Re-actief naar Pro-actief, III. van Uniek naar Uniform

Aanleiding - Het als gemeenten en provincie stimuleren en initiëren van een circulaire economie in de regio Arnhem – Nijmegen vraagt om schaalgrootte, draagvlak in de organisaties en een systeemgerichte aanpak.

Doel: Circulaire principes meenemen in uitvragen om de markt te stimuleren. Een eenduidige gezamenlijke aanpak benutten.

Wat:

Toelichting –We formuleren gezamenlijke uitgangspunten in een inkoopstrategie waarmee op uniforme wijze naar de markt gecommuniceerd kan worden en dat handvaten biedt voor o.a. inkopers en projectleiders om mee aan de slag te gaan. De uitgangspunten dragen bij aan het stimuleren van de markt om een meer circulaire werkwijze te ontwikkelen.

Naast de benutting van de principes van Duurzaam GWW worden circulaire uitgangspunten gehanteerd in deze inkoopstrategie.

Afwegingen worden gedaan op basis van het R10-model en instrumenten zoals een materialenpaspoort en modulair ontwerp worden toegepast. Zo kan een prioritering in materialisatie worden uitgewerkt, waarin secundair materiaal de voorkeur krijgt.

Opdrachtgevers en (regionale) opdrachtnemers betrekken elkaar vroeg in het proces en er wordt ingezet op co-creatie. Dit vraagt ook om andere aanbestedingsvormen.

Waarom:

Er dient aandacht te zijn voor de veranderende rol als opdrachtgever in ketensamenwerkingen, waarbij ook een andere verdeling van aansprakelijkheden hoort (bezit naar gebruik). Op deze manier worden zowel opdrachtgever als -nemer gestimuleerd om een meer circulaire werkwijze te ontwikkelen en toe te passen.

Hoe:

In de eerste fase van deze gezamenlijke aanpak zullen de uitgangspunten nader worden uitgewerkt om te komen tot een standaard te benutten inkoopstrategie. Vanuit deze strategie wordt gestart met de eerste 5 (vijf) aanbestedingen, welke worden geëvalueerd zodat de strategie aan het eind van de uitwerkingsperiode voor alle deelnemende gemeenten kan worden geïmplementeerd.

Er zal gezocht naar mogelijkheden tot het aan elkaar koppelen van projecten in de regio (programma-uitvraag gebaseerd op de koppeling van materiaalstromen).

Acties

- Opstellen van een inkoopkader voor het circulair inkopen;
- Het inkoopkader zal in co-creatie met de markt worden opgesteld.

Wanneer

Q2-4 2021.
Aansluitend op de nulmeting. Start van de eerste 5 aanbestedingen in Q3.
Bepaling projecten in Q1 2021 afgestemd.

Wie is verantwoordelijk:

gemeente Nijmegen

Wie voert het uit:

N.t.b.

3.8 Proeftuin: innovatieve circulaire materialen

Ruimte bieden aan nieuwe circulaire producten en/of technieken.

Spoor: Mate van Circulariteit	Transitielijnen: I. van Kosten naar Waarde, II. van Re-actief naar Pro-actief.
<i>Anleiding: Inzicht in de impact van het programma op het hoger gelegen doel, het realiseren van een duurzame en circulaire economie in de regio, is nodig.</i>	Doel - Het huidige verbruik en het beoogde effect op dit verbruik vastleggen en faciliteren van ontwikkelingen die leiden tot een afvalloze en circulaire regio.

Wat:

Ruimte bieden aan innovatieve en circulaire ontwikkelingen (nieuwe producten en/of technieken) worden in regionale projecten benut. Hierbij stimuleren we zoveel mogelijk te werken met een gesloten grondstoffenkringloop en het gebruik van biologische grondstoffen. In de eerste fase worden de kaders voor de proeftuin uitgewerkt en bepaald welke uitgangspunten gehanteerd zullen worden.

Waarom:

Circulaire innovaties worden gestimuleerd middels een proeftuin. Na de eerste proeftuinronde worden materialen geselecteerd die geschikt zijn voor opschaling, deze materialen worden vervolgens toegepast in projecten.

Hoe:

Voor de inrichting van de proeftuin kan worden samengewerkt met kennisinstellingen. Leveranciers en aannemers ruimte bieden voor het testen van hun innovaties die in de eerste periode geselecteerd worden:

- Wat zijn de uitgangspunten (welke TRL hebben de innovaties die ruimte krijgen in de proeftuin);
- Wat voor soort innovaties krijgen een plaats (bepaald op basis van assets bijvoorbeeld);
- Welke doorlooptijd wordt aangehouden voor het testen en vernieuwen;
- Waarop worden innovaties getoetst;
- Wat zal de locatie van de proeftuin zijn en welke vorm krijgt deze (mogelijk living labs);
- Hoe worden de innovaties uitgevraagd.

Acties:	Wanneer	Wie is verantwoordelijk:
<ul style="list-style-type: none"> • Kaders bepalen voor het uitzetten proeftuinen; • Gewenste soort innovaties vaststellen; • Uitwerken selectieprocedure; • Mogelijke samenwerkingen met kennisinstellingen bepalen. 	Voorbereiding: Q1 tot Q3 2021. Selectie: Q2 en Q3 2021. Realisatie: vanaf Q4 2021	gemeente Arnhem Wie voert het uit: N.t.b.

3.9 Projecten

Direct toepassen van de geleerde en/of ontwikkelde principes in projecten.

Spoor: Circulair Opdrachtgeverschap	Transitielijnen: II. van Re-actief naar Pro-actief, III. van Uniek naar Uniform
<i>Anleiding - Het als gemeenten en provincie stimuleren en initiëren van een circulaire economie in de regio Arnhem – Nijmegen vraagt om schaalgrootte, draagvlak in de organisaties en een systeemgerichte aanpak.</i>	
Doel - Circulaire principes meenemen in uitvragen om de markt te stimuleren. Een eenduidige gezamenlijke aanpak benutten.	

Wat:

Principes uit de inkoopstrategie worden in de praktijk getoetst middels een aantal pilotprojecten. Ontwikkelde materialen die vanuit de proeftuin zijn geselecteerd voor opschaling worden toegepast in projecten.

Voor het Circulair Opdrachtgeverschap worden in ieder geval vijf projecten benut om ervaring op te doen met de ontwikkelde methode. Deze projecten vormen daarna input voor de nadere uitwerking van de Gezamenlijke Aanpak Circulair Inkopen om deze verder uit te kunnen rollen.

Waarom:

Projecten dienen vanuit het principe ‘learning by doing’ in verschillende ontwikkeltrajecten van het Uitvoeringsprogramma opgepakt te worden om ervaring om te doen met de inkoopstrategie..

Hoe:

Met een aantal regiogemeenten gaan projecten geselecteerd worden die voldoende potentie bieden de inkoopstrategie in de praktijk toe te passen.

Acties:	Wanneer	Wie is verantwoordelijk:
<ul style="list-style-type: none"> • Selecteren en uitvoeren van vijf projecten met in ieder geval het criterium van het hebben van een enthousiaste projectleider. • Uitvoering geven aan de inkoop- en aanbestedingsprocedure met marktpartijen om tot uitvoering te komen. 	Doorlopend wat betreft de toepassing van quick wins en bewezen technieken; Q3 2021 voor de inkoopprojecten; Q1 2023 voor opschaling proeftuin.	Gemeente Arnhem Wie voert het uit: N.t.b.

4. Benodigde investering

Het Uitvoeringsprogramma heeft een doorlooptijd van 5 jaar. Tot en met 2021 (doorloop voorjaar 2022) staat in onderstaand overzicht de benodigde investering beschreven. Hiervoor is gekozen omdat een termijn van twee jaar goed te overzien is en het in de opstart nog niet duidelijk is hoeveel gemeenten daadwerkelijk aansluiten. Begin 2022 zal worden geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie wordt het Uitvoeringsprogramma zo nodig bijgewerkt en wordt de benodigde investering tot en met 2025 inzichtelijk gemaakt.